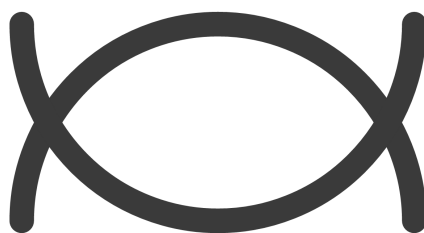

Karp

Övningar
Språkbankens höstworkshop 2016

<https://spraakbanken.gu.se/karp>
sb-karp@svenska.gu.se

17 oktober 2016

ÖVERSIKT

När du går in på <https://spraakbanken.gu.se/karp> kan du välja att söka i ett eller flera av våra 26 lexikon. Du väljer vilka genom att bocka för dem i Lexikonväljaren längst upp på sidan. I de här övningarna kommer vi göra sökningar i flera olika resurser.

ATT SÖKA I KARP

Enkel sökning är en fritextssökning som låter en söka efter ett eller flera ord. Sökningen görs i all text i de valda lexikonen.

Vill man göra en snävare sökning kan man använda Utökad sökning. Exakt vad som är sökbart här avgörs av lexikonets struktur och uppmärkning. Att söka efter "*vad som helst*" motsvarar en fritextssökning.

Knappen "Sammanställ på..." öppnar upp en meny där man kan välja olika attribut som man vill visa en mer kompakt statistik över. Tryck på Sök när du gjort dina val. Resultatet kommer visas i fliken "Statistik", bredvid "Träffar".

Om du håller musen över ett attribut visas en liten ikon till höger om checkboxen. Med hjälp av denna kan du flytta på attributet och därmed ändra ordning på kolumnerna i sammanställningen.

ÖVNING 1

Saldo beskriver modern svenska och är ett av våra största lexikon med ca 130 000 ingångar. Här har alla ingångar grundform och lemgram, så för att hitta alla kan du t.ex. göra en sökning efter "där grundform finns". Vi kommer nu göra ett antal övningar i *Saldos morfologi* med hjälp av statistiken från "Sammanställ på..."

- 1.1 Vilka ordklasser förekommer i lexikonet? (Se Appendix A)
- 1.2 Klicka på den lilla miniräknaren över kolumnen med ordklasser, längst till väster, för att se en mer kompakt sammanställning av de förekommande värdena. Är fördelningen mellan ordklasserna så som du förväntat dig?
- 1.3 Vilka inherent drag finns för substantiv i lexikonet?
- 1.4 Kan du hitta en ordform som kan ha mer än fyra ordklasser?
(Tips: sammanställ på ordform och därefter ordklass)

ÖVNING 2

Resursen *Konstruktikon* samlar uttryckssätt och språkliga strukturer. Det lättaste sättet att navigera i lexikonet är att använda listningen, till höger i fönstret.

- 2.1 Slå upp konstruktionen `stå_där_med_X`. Kolla på fältet Struktur och på Exempel för att få en bättre bild av vilket språkligt fenomen som beskrivs.

Den här konstruktionen länkar till det svenska frasnätet, SweFN (framenet). Det är en resurs som beskriver betydelse i förhållande till semantiska ramar, dvs händelser, relationer etc. En länk innebär i det här fallet att konstruktionens betydelse beskrivs av framenet-ramen.

- 2.2 Vilken ram i frasnätet länkar `stå_där_med_X` till?
Genom att klicka på länken kommer du till SweFN. Gör det!

Nu befinner vi oss Frasnätets visningsläge. Under Exempel hittar du nu en samling meningar som belyser den aktuella semantiska ramen. Under Lexikala enheter finns ord och flerordsuttryck (vilka är länkade till Saldo) som är kopplade till ramen.

- 2.3 Gruppera de lexikala enheterna per ordklass och välj ut din favorit!
- 2.4 SweFN länkar i sin tur tillbaka till Konstruktikon (SweCxn). Ta dig tillbaka till konstruktikonet genom att följa en av länkarna och passa på att se om du kan lära dig några nya bra uttryck från den valda konstruktionens exempel.

ÖVNING 3

Hellqvists *Svensk etymologisk ordbok* är en av de resurser som är under utveckling, men vi ska titta på hur man kan använda den informationen som finns redan nu. En del av informationen – såsom ordklass och grundform – är uppmärkt och därmed sökbar. Större delen av texten i ingångarna har däremot ingen uppmärkning och kan därför bara sökas i med fritextsökning.

Hellqvist ger anvisningar om ords ursprung och använder förkortningarna *grek.* för (forn)-grekiska, *fsv.* för fornsvenska och *lat.* för latin. Förutom ursprung anger Hellqvist även besläktade ord och deras ursprung, vilket gör att sökningar efter ord med ett visst ursprung resulterar i ett visst brus. För att få exakta resultat behövs bättre uppmärkning, alternativt manuell genomgång av resultaten.

3.1 Gör en sökning efter substantiv som härstammar från grekiska. För att få ett smalare resultat kan du testa att söka efter ingångar som nämner *grek* men inte *fsv*.

3.2 Vilka ordklasser är vanligast förekommande bland ord med fornsvenska rötter?

Kanske hittar du något fel i lexikonet under sökningarna. Om du gör det kan du välja att lämna ett förbättringsförslag genom att klicka på det lilla kugghjulet bredvid den aktuella ingången.

ÖVNING 4

Dalins ordbok utkom på 1850-talet. Den kan vara till god hjälp om man läser äldre litteratur. Som ett experiment ska vi ta en titt på ord som beskriver olika slags människor.

4.1 Sök fram alla adjektiv som börjar med antingen "bond" eller "adel". Ögna igenom resultatet och bilda dig en uppfattning om hur dåtidens bönder porträtteras.

4.2 Att resultaten inte visas i bokstavsordning beror på att de rankas efter sökmotorns egen poängskala. Om du lätt vill ha en överblick över orden i alfabetisk ordning kan du använda dig av listningen. Klicka på pilen bredvid "Dalin" ovanför träffarna, och välj "Skapa listning".

4.3 Om du vill fortsätta, så gör en fritextsökning efter "qvinna" eller "karl".

APPENDIX A

ORDKLASSER I SALDO

nn	substantiv
av	adjektiv
vb	verb
pm	egennamn
ab	adverb
in	interjektion
pp	preposition
nl	numeral
pn	pronomen
sn	subjunktion
kn	konjunktion
al	artikel
ie	infinitivmärke
mx	flerordsprefix
sx	prefix
abh	adverbsuffix
avh	adjektivsuffix
nnh	substantivsuffix
nnm	substantiv, flerordning
nna	substantiv, förkortning
avm	adjektiv, flerordning
ava	adjektiv, förkortning
vbm	verb, flerordning
vba	verb, förkortning
pmm	egennamn, flerordning
pma	egennamn, förkortning
abm	adverb, flerordning
aba	adverb, förkortning
pnm	pronomen, flerordning
inm	interjektion, flerordning
ppm	preposition, flerordning
ppa	preposition, förkortning
nlm	numeral, flerordning
knm	konjunktion, flerordning
snm	subjunktion, flerordning
kna	konjunktion, förkortning
ssm	flerordning, sats